

Správa o výsledku kontroly hospodárenia s finančnými prostriedkami ŠR SR a Európskeho fondu regionálneho rozvoja pre Operačný program Bratislavský kraj a dodržiavania podmienok ich poskytovania

Kontrola bola vykonaná na základe plánu kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky na rok 2009.

Účelom kontroly bolo preveriť hospodárenie s finančnými prostriedkami ŠR SR a Európskeho fondu regionálneho rozvoja pre Operačný program Bratislavský kraj (prioritná os 1 Infraštruktúra a prioritná os 2 Vedomostná ekonomika) a dodržiavanie podmienok ich poskytovania.

Predmetom kontrolnej akcie bolo preveriť dodržiavanie stanovených podmienok a pravidiel pri využívaní finančných prostriedkov alokovaných na prioritnú os 1 Infraštruktúra a prioritnú os 2 Vedomostná ekonomika Operačného programu Bratislavský kraj v kontrolovanom období. Preveriť predkladanie, posudzovanie, schvaľovanie a výber žiadostí o nenávratný finančný príspevok (ďalej len „žiadost“). Analyzovať stav využívania finančných prostriedkov alokovaných na kontrolované prioritné osi.

Kontrola bola vykonaná na Ministerstve výstavby a regionálneho rozvoja SR, Prievozská 2/B, 825 25 Bratislava za obdobie od 01.01.2008 do 31.12.2008.

Počas výkonu kontroly bolo zistené:

Charakteristika Operačného programu Bratislavský kraj a jeho štruktúra.

Operačný program Bratislavský kraj bol určený pre čerpanie pomoci z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ďalej len „ERDF“) pre vybrané oblasti infraštruktúry a vedomostnej ekonomiky na roky 2007 – 2013. V zmysle Národného strategického referenčného rámca bol Operačný program Bratislavský kraj (ďalej len „operačný program“) určený výlučne pre územie Bratislavského kraja, oprávneným územím pre poskytnutie pomoci boli okresy Bratislava I – V, Malacky, Pezinok a Senec.

Operačný program schválila Európska komisia dňa 03.12.2007 rozhodnutím K(2007)6125. Globálnym cieľom operačného programu bolo posilnenie konkurenčnej schopnosti regiónu rozvojom vedomostnej ekonomiky a budovanie regiónu atraktívneho pre život. Špecifické ciele operačného programu boli napĺňané prostredníctvom dvoch prioritných osí:

- Prioritná os 1 Infraštruktúra
- Prioritná os 2 Vedomostná ekonomika

a jednej horizontálnej prioritnej osi Technická pomoc určenej na podporu kvalitnej implementácie celého programu.

Cieľom prioritnej osi 1 Infraštruktúra bolo zvýšenie atraktívnosti Bratislavského kraja zlepšením kvality a úrovne sídiel, ako aj kvality verejnej dopravy pri rešpektovaní trvalo udržateľného rozvoja. Na realizáciu prioritnej osi 1 boli určené dve opatrenia:

- opatrenie Regenerácia sídiel
- opatrenie Regionálna a mestská hromadná doprava

Cieľom prioritnej osi 2 Vedomostná ekonomika bola podpora konkurencieschopnosti regiónu prostredníctvom podpory inovácií a prístupu k informačno-komunikačným technológiám, najmä u malých a stredných podnikateľov.

Na realizáciu prioritnej osi boli určené opatrenia:

- opatrenie Inovácie a technologické transfery
- opatrenie Informatizácia spoločnosti

V zmysle uznesenia vlády SR č. 832/2006 zo dňa 08.10.2006 k návrhu aktualizácie Národného strategického referenčného rámca Slovenskej republiky na roky 2007 – 2013, MVRR SR plnilo úlohu riadiaceho orgánu aj centrálného koordinačného orgánu pre operačný program. Ako riadiaci orgán zodpovedalo MVRR SR za riadenie a vykonávanie programu v súlade s predpismi EÚ a SR. V organizačnej štruktúre MVRR SR plnil úlohu riadiaceho orgánu Odbor riadenia pomoci pre Bratislavský kraj. Úlohu centrálného koordinačného orgánu, ktorý zabezpečuje koordináciu procesov riadenia a implementácie jednotlivých operačných programov, plnila Sekcia stratégie rozvoja regiónov MVRR SR.

Vybrané oblasti podpory pre prioritnú os 1 Infraštruktúra boli decentralizovaným spôsobom implementované na sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom (ďalej len „sprostredkovateľský orgán“). Sprostredkovateľským orgánom pre operačný program bol Bratislavský samosprávny kraj, na ktorý boli v implementačnej rovine delegované najmä úlohy:

- spolupráca na vypracovaní a uverejňovaní výziev na predkladanie projektov,
- prijímanie a registrovanie žiadostí o finančný príspevok,
- spolupráca na hodnotení a výbere žiadostí o finančný príspevok,
- príprava a kontrola zmlúv o poskytnutí finančného príspevku s prijímateľmi.

Analýza stavu využívania finančných prostriedkov alokovaných na kontrolovaný operačný program

Na kontrolovaný operačný program bolo v zmysle finančného plánu na roky 2007-2013 alokovaných celkom 102 352 942 EUR (3 083 484 731 SKK), z toho 85% sumou 87 000 000 EUR (2 620 962 000 SKK) tvorili prostriedky EÚ a 15% sumou 15 352 942 EUR (462 522 731 SKK) bolo alokovaných z verejných zdrojov SR.

V kontrolovanom období vyhlásil riadiaci orgán v súlade s harmonogramom výziev štyri priebežné výzvy pre nasledovné opatrenia:

- Regenerácia sídiel dňa 31.03.2008,
- Regionálna a mestská hromadná doprava dňa 31.03.2008,
- Inovácie a technologické transfery dňa 04.08.2008,
- Informatizácia spoločnosti dňa 04.08.2008.

Vzhľadom na priebežný charakter výziev si žiadatelia rezervovali termín na predkladanie žiadostí elektronicky na internetovom rezervačnom formulári.

Kontrolou bolo zistené:

Riadiaci orgán pri žiadnej z uvedených výziev nezabezpečil zverejňovanie informácií o objeme disponibilných finančných prostriedkov pre žiadateľov v rámci danej výzvy ku stanoveným termínom (k 30.06 a k 31.12. príslušného kalendárneho roka), čím porušil platný interný manuál.

Výzvy pre opatrenia Inovácie a technologické transfery a Informatizácia spoločnosti boli vložené do systému ITMS 20.08.2009 a zverejnené 04.08.2008, čím kontrolovaný subjekt porušil platný interný manuál, podľa ktorého sa výzva zadáva do ITMS pred jej zverejnením.

Sprostredkovateľský orgán (Bratislavský samosprávny kraj) v kontrolovanom období nevykonával príjem, registráciu a formálnu kontrolu žiadostí, nakoľko nemal v čase vyhlásenia príslušných výziev s MVRR SR podpísané Splnomocnenie o delegovaní právomocí, ktorým bolo vykonávanie uvedených činností podmienené. Splnomocnenie bolo podpísané 17.06.2008 a do ukončenia príslušnej výzvy nemal sprostredkovateľský orgán zabezpečené dostatočné personálne kapacity ani prístup do ITMS. Príjem, registráciu a formálnu kontrolu žiadostí počas trvania prvých dvoch výziev vykonával iba riadiaci orgán (MVRR SR).

V systéme ITMS bola vo finančnom pláne nesprávne zadaná suma iných zdrojov, ktorá vyjadruje predpokladané zapojenie zdrojov zo súkromného sektora. Mala byť v skutočnosti nižšia o 11 042 465 EUR (332 665 300,59 SKK). Rozdiel vznikol pri zadávaní údajov pre finančný plán do ITMS.

Z analýzy stavu čerpania záväzkov ERDF v rámci operačného programu v období od začiatku operačného programu do 27.11.2009 vyplynulo, že zo sumy záväzku na rok 2007, ktorú bude potrebné čerpať do roku 2010, mal operačný program už vyčerpaných 28% a nakontrahovaných 277%. Zo záväzku na rok 2008, ktorý bude potrebné čerpať do roku 2011 mal operačný program už nakontrahovaných 52%. Schválené prípadne odporúčané žiadosti (po odrátaní záväzku na rok 2007) k záväzku na rok 2008 predstavovali 140%.

Podľa záverov kontroly celkový pomer schválených prípadne odporúčených žiadostí k záväzku čerpania ERDF na roky 2007 a 2008 bol priaznivý.

Kontrolou bolo napriek priaznivému stavu čerpania záväzkov ERDF poukázané na nasledovné faktory s negatívnym vplyvom na výšku čerpaných, prípadne nakontrahovaných a schválených prostriedkov v sledovanom období:

- Neúspešnosť výzvy vyhlásenej pre Opatrenie Regionálna a mestská hromadná doprava, ktorá bola vyhlásená dňa 31.03.2008 a ukončená 31.10.2008. V rámci výzvy neboli predložené žiadne žiadosti.
- Tendencia žiadateľov, najmä vo výzve pre opatrenie Regenerácia sídiel, podávať žiadosti hlavne v posledných kolách ku koncu výzvy. Z uvedeného dôvodu žiadatelia nevyužili v plnej miere počet termínov na predkladanie žiadostí v prvých mesiacoch po vyhlásení výziev.

Kontrolou bolo vzhľadom na tendenciu žiadateľov kumulovať podávanie žiadostí v posledných kolách výzvy, upozornené na možné riziko deficitu voľných termínov na predkladanie žiadostí práve v období ku koncu trvania výzvy.

Posudzovanie, schvaľovanie, výber a zabezpečenie realizácie žiadostí o nenávratný finančný príspevok

Kontrolou bol na vybranej vzorke žiadostí preverený proces predkladania, registrácie, hodnotenia a schvaľovania žiadostí, pričom bolo zistené:

V rámci 3. kola výzvy pre opatrenie Regenerácia sídiel riadiaci orgán zaslal oneskorene kópiu záverečnej správy zo zasadnutia výberovej komisie certifikačnému orgánu (MF SR), čím porušil platný interný manuál a Systém finančného riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu.

V jednom prípade bolo kontrolou zistené, že pri procese odborného hodnotenia, riadiaci orgán umožnil na základe písomného zdôvodnenia doplniť chýbajúce doklady k žiadosti v rozpore s Interným manuálom, deväť dní po stanovenej lehote. Na preverovanej vzorke žiadostí nebolo kontrolou zistené porušenie povinnosti riadiaceho orgánu poskytnúť žiadateľovi rovnakú možnosť doplnenia žiadosti pri zistení neúplnosti dokladov.

Zhrnutie:

Kontrolou bolo preverené dodržiavanie stanovených podmienok a pravidiel pri využívaní finančných prostriedkov alokovaných na prioritné osi Infraštruktúra a Vedomostná ekonomika operačného programu. Výsledky kontroly poukázali na nedostatky pri vyhlasovaní priebežných výziev v kontrolovanom období, kde výzvy neboli pred ich zverejnením vložené do systému ITMS. Informácie o objeme disponibilných finančných prostriedkov pre žiadateľov v rámci kontrolovaných výziev nezverejňoval riadiaci orgán v stanovených termínoch.

Sprostredkovateľský orgán (Bratislavský samosprávny kraj) nemal v čase vyhlasovania príslušných výziev podpísané Splnomocnenie o delegovaní právomocí, ktorým bolo podmienené vykonávanie jeho úloh v rámci operačného programu. Príjem a registráciu do ITMS, ako aj formálnu kontrolu žiadostí počas trvania prvých dvoch výziev vykonával iba riadiaci orgán (MVRR SR).

Napriek kladnému hodnoteniu stavu čerpania záväzku ERDF na roky 2007 a 2008, bolo kontrolou poukázané na niektoré faktory s negatívnym vplyvom na výšku čerpaných, nakontrahovaných prípadne schválených prostriedkov v sledovanom období (jedna neúspešná výzva a tendencia žiadateľov kumulovať podávanie žiadostí v posledných kolách výzvy).

Vzhľadom na tendenciu žiadateľov kumulovať podávanie žiadostí v posledných kolách výzvy, bolo kontrolou upozornené na možné riziko deficitu voľných termínov na predkladanie žiadostí, práve v období ku koncu trvania výzvy.

Kontrolou predkladania, posudzovania, schvaľovania a výberu žiadostí neboli na preverovanej vzorke žiadostí zistené zásadné nedostatky.

Výsledky kontroly boli prerokované so štatutárnym zástupcom kontrolovaného subjektu. Opatrenia na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov prijme MVRR SR do 15.01.2010.